

УДК 371.134:004

Олександр Овсянніков, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні
Бердянського державного педагогічного університету

СКЛАД ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРНІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ

Стаття присвячена проблемі формування інформаційно-комунікаційної компетентності у студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю, та з'ясування, в процесі аналізу психолого-педагогічної літератури, основних складових та вимог до інформаційно-комунікаційної компетентності фахівців в їх майбутній педагогічній діяльності.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, ІКТ-компетентність, інженер-педагог.

Лит. 5.

Александр Овсянников, кандидат педагогических наук,
доцент кафедры компьютерных технологий в управлении и обучении
Бердянского государственного педагогического университета

СОСТАВ И ОСНОВНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ИКТ-КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ-ПЕДАГОГОВ КОМПЬЮТЕРНОГО ПРОФИЛЯ

Статья посвящена проблеме формирования информационно-коммуникационной компетентности студентов инженерно-педагогических специальностей компьютерного профиля, и выяснения, в процессе анализа психолого-педагогической литературы, основных составляющих и требований к информационно-коммуникационной компетентности специалистов для их будущей педагогической деятельности.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, ИКТ-компетентность, инженер-педагог.

**Olexander Ovsyannikov, Ph.D. (Pedagogy), Docent of the
Computer Technology in the Management and Training Department
Berdyansk State Pedagogical University**

STRUCTURE AND MAIN REQUIREMENTS TO THE COMPETENCY OF INFORMATION AND COMMUNICATIONAL TECHNOLOGY OF THE FUTURE ENGINEERS AND TEACHERS OF COMPUTER SCIENCES

This article describes the problem of formation the competency of information and communicational technology of the future engineers and teachers of computer sciences and detection, in the analysis of psychological and pedagogical literature, the main components and requirements to the competency of information and communicational technology specialists for their future pedagogical activities.

Keywords: information and communicational technology, the competency of information and communicational technology, engineers and teachers.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростанням значення інформаційних і комунікаційних технологій, збільшенням обсягів інформації, появою високих технологій, що є визначальним чинником розвитку економіки, політики, науки, освіти. У нормативних документах України в галузі освіти задачам інформатизації приділяється велике значення. Закони "Про освіту" [1], "Про вищу освіту" [2], "Про професійно-технічну освіту" [3], "Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" [4], "Про Концепцію Національної програми інформатизації" [5] поставили перед ВНЗ завдання підготовки

випускника, як активного суб'єкта педагогічної діяльності, здатного виробляти власну стратегію професійної діяльності, у тому числі і в галузі інформатизації освітнього процесу.

Освоєння майбутніми інженерами-педагогами інформаційно-комунікаційних технологій – це не тільки вміння їх використовувати в повсякденному житті для задоволення своїх особистих потреб, а й уміння грамотно їх використовувати у своїй професійній діяльності. Одним з основних завдань у сфері інженерно-педагогічної освіти є підготовка компетентних фахівців, які були б здатні застосовувати свої знання в умовах, що змінюються, та розвиток в них здатності до постійного самонавчання впродовж всього життя.

СКЛАД ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРНІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів розглядаються такими вченими, як С. Артюх, А. Ашерев, Н. Брюханова, Р. Горбатюк, О. Коваленко, М. Лазарев, Н. Ничкало та ін. Теоретичні та методичні питання пов'язані з інформаційною компетентністю досліджували такі науковці, як О. Аніщенко, Н. Баловсяк, П. Беспалов, Н. Гендіна, Р. Гуревич, А. Зав'ялов, О. Зайцева, О. Спірін, А. Хуторской та ін. Проблеми формування ІКТ-компетентності педагогічних кадрів присвячені роботи В. Адольф, А. Ашєрова, Л. Босової, Т. Гончар, Л. Горбунової, А. Семибратова, М.І. Жалдака, Т. Добудько, Ю. Дорошенка, І. Роберт, І. Степанової, В. Хуторского та ін. Структура, компоненти та рівні сформованості інформаційної та ІКТ-компетентності розглянуто у працях Н. Абакумова, Н. Баловсяк, Т. Гудкова, С. Єфимова, Е. Зеєр, М. Катаєва, І. Мовчан та ін. Однак питання структури та основних вимог до ІКТ-компетентності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю в їх майбутній педагогічній діяльності потребує більш глибокого розгляду та дослідження.

Мета статті полягає в аналізі психолого-педагогічної літератури з проблеми формування ІКТ-компетентності в студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю та з'ясування складу й основних вимог до цієї компетентності студентів в їх майбутній педагогічній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Ефективне використання широкого спектру можливостей, реалізованих на базі засобів ІКТ, пов'язується сьогодні з формуванням ІКТ-компетентності всіх учасників освітнього процесу. Під ІКТ-компетентністю будемо розуміти готовність застосувати у практичній діяльності засвоєні знання, вміння та навички у галузі інформаційних і комунікаційних технологій для:

- доступу до інформації (знання того, де і як шукати і добувати інформацію);
- обробки інформації (застосування заданих схем організації та класифікації інформації);
- інтеграції інформації (інтерпретування і подання інформації, включаючи резюмування, порівняння, співставлення);
- оцінки інформації (судження про якість, корисність, придатність інформації);
- створення інформації (адаптація, створення інформації).

Аналіз закордонних літературних джерел свідчить, що склад ІКТ-компетентності

запропонований Міжнародним товариством використання технологій в освіті (International Society for Technology in Education) (США) складається з таких компонентів:

1. Базові операції та поняття:
  - чітке розуміння принципів роботи й застосування ІКТ;
  - кваліфіковане використання ІКТ.
2. Соціальні питання:
  - розуміння етичних, культурних, юридичних аспектів застосування ІКТ;
  - відповідальне ставлення до засобів ІКТ, інформаційних ресурсів, формування позитивної установки на освіту протягом усього життя, співробітництво, самовиявлення і самовдосконалення.
3. Інструменти загального призначення:
  - використання інструментів для більш глибокого і продуктивного навчання для розвитку творчих здібностей;
  - використання інструментів у колективній проектній діяльності для створення технологічних моделей та творчої діяльності.
4. Комунікаційні інструменти:
  - застосування ІКТ для спільної роботи, публікацій, звернення до експертів;
  - застосування ІКТ для особистого спілкування.
5. Дослідницькі інструменти:
  - застосування ІКТ для пошуку, оцінки та вибору інформації з різних джерел;
  - використання ІКТ-інструментів для обробки даних і подання результатів;
  - оцінка та вибір інформаційних ресурсів і технологій відповідно до специфіки задачі.
6. Інструменти розв'язування задач і прийняття рішень:
  - застосування ІКТ для розв'язування задач та інформованого прийняття рішень;
  - застосування ІКТ для формування стратегій розв'язку задач у реальному часі.

Особливістю британського підходу (Qualifications and Curriculum Authority) є вивчення кожного предмета з використанням ІКТ та формування на основі цієї діяльності ІКТ-компетентності тих, хто навчається.

Аналіз вітчизняних літературних джерел присвячених проблемі формування ІКТ-компетентності педагогічних кадрів дозволяє визначити *ІКТ-компетентність педагога*, як комплекс якостей особистості, що забезпечує її гнучкість і готовність швидко адаптуватися до будь-яких змін у професійній діяльності в умовах інформатизації освіти, використовувати набуті знання, вміння та навички, з однієї галузі, в іншій, прагнення до самовиявлення та подальшої самоосвіти.

СКЛАД ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРНІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ

Для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю, в їх педагогічній діяльності, виділимо три рівні ІКТ-компетентності: початковий (базовий), предметний, творчий.

Початковий (базовий) рівень припускає знання основ технічного й програмного забезпечення обчислювальної техніки; знайомство із системним і сервісним програмним забезпеченням, навігація та пошук інформації в Мережі. Базовий рівень ІКТ-компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю в їх педагогічній діяльності повинен містити в собі наступне:

1. Наявність загальних представлень усфері ІКТ:
- представлення про призначення й функціонування технічних засобів, пристроїв введення-виведення інформації, комп'ютерних мереж;

- представлення про гігієну, охорону праці та безпеку життєдіяльності в процесі використання комп'ютерної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій;

- представлення про захист та адміністрування інформації;

- представлення про можливості використання ІКТ в освітньому процесі.

2. Наявність представлень про електронні освітні ресурси:

- представлення про дидактичні можливості електронних ресурсів, орієнтованих на предметно-професійну діяльність;

- представлення про рекомендовані МОН електронні освітні ресурси та педагогічне програмне забезпечення.

3. Володіння інтерфейсом операційних систем:

- прийоми виконання файлових операцій;
- організація інформаційного середовища як файлової системи;

- прийоми введення-виведення інформації, включаючи друк документів та запис інформації на зовнішні носії;

- техніка встановлення та видалення додатків, електронних освітніх ресурсів та педагогічного програмного забезпечення.

4. Наявність загальних представлень у сфері мультимедіа:

- загальні представлення про "цифровий" звук і зображення;

- представлення про програмні засоби запису, редагування, відтворення мультимедіа.

5. Володіння користувачем пакетом офісних програм і технологій у контексті підготовки дидактичних засобів та робочих документів з предметної області:

- введення тексту, прийоми його форматування;
- додавання та форматування таблиць;

- підготовка текстових документів, що містять графічні елементи, типові прийоми роботи з вбудованими інструментами векторної графіки;

- робота з формами, формування опитувань, анкет, тестів;

- прийоми підготовки презентацій;

- основні прийоми роботи з редактором формул;

- прийоми побудови графіків і діаграм;

- прийоми проведення розрахунків засобами електронних таблиць;

- прийоми роботи зі стилями тексту, надрядковими й підрядковими символами;

- прийоми сканування й оптичного розпізнавання тексту;

- прийоми використання аудіо і відео форматів у документах і презентаціях;

- прийоми роботи в режимі рецензування документа.

6. Володіння технікою підготовки графічних зображень на основі растрової та векторної графіки:

- представлення про формування й основні моделі відображення кольорів;

- представлення про растрові та векторні формати збереження зображень;

- прийоми сканування зображень та їх збереження в растрових і векторних форматах, перетворення форматів;

- прийоми найпростішої корекції й оптимізації растрових та векторних зображень для наступного їх використання в презентаціях та на веб-сторінках;

- прийоми роботи з текстом у растровій та векторній графіці;

- техніка виведення зображень на друк.

Додатково, залежно від предметної галузі:

- найпростіші прийоми перетворення векторних форматів у растрові (графіки, формули, діаграми, схеми);

- загальні представлення про цифрову фотографію;

- прийоми роботи з цифровою фотокамерою;

- прийоми ретуші, колірної й тонової корекції зображення;

- прийоми колажування зображень.

7. Володіння сервісами та послугами глобальної мережі Інтернет:

- прийоми навігації й пошуку інформації в Інтернет, її оцінювання, вибір та збереження з метою наступного використання в педагогічному процесі;

- представлення про електронну пошту,

СКЛАД ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРНІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ

форуми, чати, конференції, вебінари та етику спілкування в Інтернет;

- прийоми роботи з файловими архівами;

8. Володіння технологіями побудови веб-сайтів:

- представлення про призначення, структуру, інструменти навігації та дизайн веб-сайтів;

- представлення про структуру веб-сторінки;

- прийоми та засоби створення сайтів, що забезпечують можливість подання освітньої інформації в Інтернет.

Додатково, залежно від предметної галузі:

- прийоми додавання на веб-сторінку формул, рівнянь та ін.;

- прийоми форматування тексту на веб-сторінці;

- представлення про принципи веб-дизайну;

- прийоми підготовки шаблонів дизайну веб-сайту.

Предметний рівень ІКТ-компетентності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю має на увазі знання сучасних електронних засобів навчального призначення (електронних навчально-методичних комплексів, електронних довідників, електронних енциклопедій та ін.) і педагогічних програмних засобів з конкретної предметної галузі, електронних мережевих ресурсів і видань навчального призначення й методичні аспекти їх практичного використання в майбутній професійній діяльності.

Творчий рівень ІКТ-компетентності – використання різнопланового програмного забезпечення для створення власних електронних засобів і видань навчального призначення, а також знання основних вимог, які висуваються до електронних навчальних ресурсів і електронного навчально-методичного забезпечення.

Отже, під ІКТ-компетентністю студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю в їх майбутній педагогічній діяльності будемо розуміти:

- використання можливостей електронних освітніх видань і ресурсів в конкретній предметній галузі;

- використання електронних довідників, енциклопедій підручників та ін. для рішення педагогічних завдань;

- застосування спеціального програмного забезпечення та відповідних технологій для візуалізації процесів і об'єктів в ході рішення педагогічних завдань;

- участь у телекомунікаційних проектах, Інтернет-конкурсах, конференціях, вебінарах та ін.;

- підготовка дидактичного матеріалу за допомогою ІКТ;

- керівництво творчою й науковою діяльністю тих, хто навчається з використанням засобів і методів ІКТ в майбутній педагогічній діяльності;

- розробка електронних навчально-методичних посібників й комплексів та електронних засобів і видань навчального призначення;

- підвищення кваліфікації шляхом дистанційного навчання; подання результатів своєї роботи в науково-методичних телекомунікаційних проектах;

- експертна оцінка психолого-педагогічної, змістовно-методичної значимості електронних ресурсів та видань освітнього призначення, електронних засобів навчального призначення і навчально-методичних комплексів;

- запобігання можливих негативних наслідків використання ІКТ в освітньому процесі.

Висновки. Таким чином, аналіз літератури з проблеми формування, складу та основних вимог до ІКТ-компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю дозволяє констатувати, що:

1. Завдання підготовки висококваліфікованих інженерно-педагогічних кадрів, що володіють необхідним рівнем ІКТ-компетентності, стоїть на всіх рівнях системи інженерно-педагогічної освіти.

2. Процес формування ІКТ-компетентності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю у системі інженерно-педагогічної освіти може бути забезпечений за умови відповідності структури і змісту їх підготовки сучасним тенденціям розвитку інформаційного суспільства та конкретного етапу інформатизації освіти.

3. Фактором формування ІКТ-компетентності майбутніх інженерів-педагогів є їх готовність до постійної самоосвіти та підвищення кваліфікації в галузі інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Необхідними умовами формування ІКТ-компетентності майбутніх фахівців інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю для їх майбутньої педагогічної діяльності є наявність фундаментальної підготовки в галузі інформатики, без чого взагалі неможливе використання засобів ІКТ і реалізація їх потенціалу в освітніх цілях, а також психолого-педагогічної підготовки для ефективного здійснення всіх функцій, пов'язаних з використанням засобів ІКТ в навчальному процесі.

1. Закон України "Про освіту": [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.

2. Закон України "Про вищу освіту": [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

**ДО ІСТОРІЇ ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ: ПЕТРО ГОЛІНАТИЙ –
ХОРОВИЙ ДИРИГЕНТ, ПЕДАГОГ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ**

3. Закон України “Про професійно-технічну освіту”: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>.

4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: [Електрон.

ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>.

5. Про Концепцію Національної програми інформатизації: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.

Стаття надійшла до редакції 21.10.2015

УДК 78.087.68(477.84)(092)

**Петро Гушоватий, професор кафедри методики музичного виховання і диригування
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка**

**ДО ІСТОРІЇ ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ: ПЕТРО ГОЛІНАТИЙ –
ХОРОВИЙ ДИРИГЕНТ, ПЕДАГОГ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ**

Стаття містить матеріали про відомого на Поділлі самодіяльного композитора, хорового диригента, громадського діяча, заслуженого працівника культури України Петра Миколайовича Голінатого.

Ключові слова: диригент, хормейстер, хорове мистецтво, хор, самодіяльний композитор.

Літ. 4.

**Петр Гушоватий, профессор кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко**

**К ИСТОРИИ ХОРОВОГО ИСКУССТВА ТЕРНОПОЛЬЩИНЫ: ПЕТР ГОЛИНАТЫЙ
– ХОРОВОЙ ДИРИЖЕР, ПЕДАГОГ, ОБЩЕСТВЕННЫЙ ДЕЯТЕЛЬ**

Статья содержит материалы об известном на Подолье самодельного композитора, хорового дирижера, общественного деятеля, заслуженного работника культуры Украины Петра Николаевича Голинатого.

Ключевые слова: дирижер, хормейстер, хоровое искусство, хор, самодельный композитор.

**Petro Hushovaty, Prof. of the Methods of Musical Education and Conducting Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University**

**TO THE HISTORY OF CHORAL ART OF TERNOPIIL REGION:
PETRO HOLINATY – CHORAL CONDUCTOR, PEDAGOGUE, PUBLIC FIGURE**

The article contains about famous in Podillya composer, choral conductor, public figure, Honored Worker of Culture of Ukraine Petro Holinaty.

Keywords: conductor, choir master, choral art, amateur composer.

Постановка проблеми. Серед відомих діячів українського хорового мистецтва Поділля у другій половині ХХ століття значне місце посідає знаний диригент-хормейстер, соліст-вокаліст, музикант-педагог, активний подвижник на ниві української культури, заслужений працівник культури України Петро Миколайович Голінатий.

Народні пісні в його обробках у виконанні відомих хорових колективів та ансамблів України і нині милують слух численних шанувальників українського вокально-хорового мистецтва. Багато учнів П. Голінатого плідно працюють на ниві української музичної культури по всій Україні і далеко за її межами. Разом з тим багатогранна діяльність його ще не отримала належного висвітлення у наукових дослідженнях.

Мета статті полягає в тому, щоб познайомити широке коло читачів, науковців, педагогів-музикантів з життям і діяльністю Петра Голінатого.

Виклад основного матеріалу. Петро Миколайович Голінатий народився 25 березня 1939 року в с. Стара Ягільниця Чортківського району Тернопільської області в родині хліборобів. В сім'ї Голінатих було шестеро дітей. Батьки були добрими господарями, мали 8 гектарів землі. Була своя домашня бібліотека. В домі панувало пошанування Т. Шевченка, І. Франка, практикувалось недільне сімейне читання книжок, утверджувався український патріотизм (найменший член сім'ї Петрусь у чотири роки навчився читати і декламував вірші Т. Шевченка). Та все змінилось з приходом радянських “визволителів”.